

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3330

[Total No. of Pages : 4

[5103]-1001
M.A. (Part-I) (Semester -I)
POLITICAL SCIENCE
PO-C1: Political Theory
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks of the question.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Define 'Political Theory'. Mention its nature and significance.
- b) Explain, 'Liberal Democracy tends to perpetuate the Economic Division of society.'

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Take a brief review of various trends in Feminism.
- b) Explain, Neoliberal perspective of the state.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain Hayck's theory of Justice.
- b) Discuss, 'Idea of equality postulates social change'.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Positive and Negative liberty
- b) Communication perspective
- c) Moral foundations of the Rights
- d) Extent of political obligation

Q5) Attempt any two short notes.

[10]

- a) Resurgence of political theory
- b) Various models of social justice
- c) Relations between rights and Duties
- d) Radical theory of democracy

Total No. of Questions : 5]

P3330

[5103]-1001

M.A. (Part-I) (Semester -I)
POLITICAL SCIENCE
PO-C1: Political Theory
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) 'राजकीय सिद्धांत' व्याख्या लिहा राजकीय सिद्धांताचे स्वरूप आणि महत्व स्पष्ट करा.
ब) 'उदारमतवादी लोकशाही समाजातील वर्ग विभाजनाला स्थायित्व प्रदान करते', या विधानाचा अर्थ स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) स्त्रीवादाच्या विविध प्रवाहांचा थोडक्यात आढावा घ्या.
ब) 'नवउदारमतवादी परिप्रेक्ष्यातून राज्यविषयक विचार', स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) 'हायेकचा न्यायाचा सिद्धांत', स्पष्ट करा.
ब) 'समतेची संकल्पना सामाजिक परिवर्तनाची मागणी करते', स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा सोडवा.

[10]

- अ) सकारात्मक आणि नकारात्मक स्वातंत्र्य.
- ब) समुदायवादी परिप्रेक्ष्य.
- क) हक्कांचे नैतिक अधिष्ठान.
- ड) राजकीय आबंधनाची मर्यादा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा सोडवा.

[10]

- अ) राजकीय सिद्धांताचे पुनर्निर्माण.
- ब) सामाजिक न्यायाची विविध प्रारूपे.
- क) हक्क आणि कर्तव्ये यातील सहसंबंध.
- ड) लोकशाहीचा जहाल सिद्धांत.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3331

[Total No. of Pages : 4

[5103]-1002
M.A. (Part -I) (Semester -I)
POLITICAL SCIENCE
PO-C2: Public Administration
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the nature and scope of Public Administration. **[10]**

OR

Explain the scope and significance of Development Administration.

Q2) Discuss the theory of bureaucracy of Max Weber. **[10]**

OR

Explain the principles of New Public Management.

Q3) Explain the role of civil society in Administrative control. **[10]**

OR

Discuss the Decision-Making Approach in Public Administration.

Q4) Answer any two of the following questions. **[10]**

- a) Administrative control of Legislature.
- b) Public participation in Development Administration.
- c) Administrative ethics.
- d) Features of private Administration.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following.

[10]

- a) Administrative control and right to information
- b) Significance of New Public Administration.
- c) Benefits of Good Governance.
- d) Role of Bureaucracy in Development.

Total No. of Questions : 5]

P3331

[5103]-1002

M.A. (Part -I) (Semester -I)
POLITICAL SCIENCE
PO-C2: Public Administration
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) लोकप्रशासनाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. [10]
किंवा
विकास प्रशासनाची व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) मॅक्स वेबरच्या नोकरशाही सिद्धांताची चर्चा करा. [10]
किंवा
नवलोक व्यवस्थापनाची तत्वे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) प्रशासनावरील नियंत्रणात नागरी समाजाची भूमिका स्पष्ट करा. [10]
किंवा
लोक प्रशासनातील निर्णय-निर्धारण दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. [10]
अ) कायदेमंडळाचे प्रशासकीय नियंत्रण
ब) विकास प्रशासनातील लोकसहभाग
क) प्रशासकीय नैतिकता
ड) खाजगी प्रशासनाची वैशिष्ट्ये

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

[10]

- अ) प्रशासकीय नियंत्रण व माहितीचा अधिकार
- ब) नवलोक प्रशासनाचे महत्व
- क) सुप्रशासनाचे फायदे
- ड) विकासामध्ये नोकरशाहीची भूमिका

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3332

[Total No. of Pages : 4

[5103]-1003
M.A. (Part -I) (Semester -I) (Credit System)
POLITICAL SCIENCE
PO-C3- Political Institutions in India
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks of the question.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Discuss, the nationalist legacies as reflected in the Indian constitution.
- b) Comment on 'the demand for autonomy' of the states in Indian federation.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Critically evaluate the role of Prime Minister in the era of Globalization.
- b) Comment on the 'Decline of Legislature.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Discuss, the gap between the provisions and implementation of fundamental rights mentioned in Indian constitution.
- b) Mention, the new trends in Indian federation.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[10]**

- a) Central information commission
- b) Judicial review
- c) Norms of representations
- d) Active state

P.T.O.

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Central vigilance commission
- b) Judicial activism
- c) Legislative supremacy
- d) Role of governor

Total No. of Questions : 5]

P3332

[5103]-1003

M.A. (Part -I) (Semester -I)

POLITICAL SCIENCE

PO-C3- Political Institutions in India

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भारतीय राज्यघटनेतून प्रतिबिंबित झालेला राष्ट्रीय वारसा स्पष्ट करा.
ब) भारतीय संघराज्यातील 'घटकराज्यांच्या स्वायत्ततेची मागणी' यावर भाष्य करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) जागतिकीकरण पर्वातील पंतप्रधानाच्या भूमिकेचे टीकात्मक परीक्षण करा.
ब) 'कायदेमंडळाचा ज्हास' यावर भाष्य करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भारतीय राज्यघटनेत नमूद करण्यात आलेल्या मूलभूत हक्कांची तरतूद आणि त्यांची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी यात तफावत आढळते', यावर चर्चा करा.
ब) 'भारतीय संघराज्यातील नवीन प्रवाह' स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा सोडवा. [10]

- अ) केंद्रीय माहिती आयोग.
ब) न्यायालयीन पूनर्विलोकन.
क) प्रतिनिधित्वाचे देउक.
ड) कृतिशील राज्य.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा सोडवा.

[10]

- अ) केंद्रीय दक्षता आयोग.
- ब) न्यायालयीन सक्रीयता.
- क) कायदेमंडळाचे सर्वश्रेष्ठत्व.
- ड) राज्यपालाची भूमिका.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3333

[Total No. of Pages : 4

[5103]-1004

M.A. (Part -I) (Semester -I) (Credit System)

POLITICAL SCIENCE

PO-01- Modern Political Ideologies

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) Define the term liberalism. Discuss modern liberalism. **[10]**

OR

Discuss the features of democratic socialism in India.

Q2) Explain the basic elements of Nationalism. **[10]**

OR

Write the meaning of fascism and evaluate it as an ideology.

Q3) Define Environmentalism with its features. **[10]**

OR

What is Feminism? Discuss the new trends in feminism in Political Science.

Q4) Answer any two of the following questions. **[10]**

- a) Explain the features of Guild socialism.
- b) Explain the concept of corporate State.
- c) Comment on development of socialism.
- d) Environmental Management.

P.T.O.

Q5) Write any two short notes on the following.

[10]

- a) Negative Nationalism.
- b) Causes of emergence of Fascism.
- c) Liberal Faminism.
- d) Role of the Government in the protection of Environment.

Total No. of Questions : 5]

P3333

[5103]-1004

M.A. (Part -I) (Semester -I) (Credit System)

POLITICAL SCIENCE

PO-01- Modern Political Ideologies

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) उदारमतवादाची संकल्पना स्पष्ट करून आधुनिक उदारमतवादाची चर्चा करा. [10]

किंवा

भारततील लोकशाही समाजवादाची वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) राष्ट्रवादाचे आधारभूत घटक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

फॅसिवादाचा अर्थ सांगून एक विचारप्रणाली म्हणून त्याचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 3) पर्यावरणवादाचा अर्थ सांगून वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

स्त्रीवाद म्हणजे काय? राज्यशास्त्रातील नवीन प्रवाह म्हणून स्त्रीवादाची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) श्रेणी संघवादाची वैशिष्ट्ये सांगा.
ब) महामंडळात्मक राज्याची संकल्पना स्पष्ट करा.
क) समाजवादाचा विकास
ड) पर्यावरणीय व्यवस्थापन

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

[10]

- अ) प्रतिगामी राष्ट्रवाद
- ब) फॅजिवादाच्या उदयाची कारणे
- क) उदारमतवादी स्त्रीवाद
- ड) पर्यावरण संरक्षणात शासनाची भूमिका

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3334

[Total No. of Pages : 4

[5103]-1005

M.A. (Part -I) (Semester -I)

POLITICAL SCIENCE

**PO-O2- Political Thinking In Modern Maharashtra
(2013 Pattern) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1 Answer any one of the following **[10]**

a) Write an essay on Agarkar's rationalist approach to reforms.

OR

b) Critically examine Vithalramji Shinde's views on the caste system.

Q.2 Answer any one of the following **[10]**

a) Critically examine Ranade's contribution to the debate on religion in Maharashtra.

OR

b) Examine Mahatma Phule's contribution to the caste question in Maharashtra.

Q.3 Answer any one of the following **[10]**

a) Discuss Tarabai Shinde's views on gender inequality.

OR

b) Write an essay on Acharya Jawadekar's 'Satyagrahi Samajwad'

P.T.O.

Q.4 Write short notes on any two.

[10]

- a) Agarkar's views on Morality.
- b) Influence of orientalism on Chiplunkar
- c) Tilak's views on Nationalism.
- d) Vinoba Bhave's views on Bhoodan.

Q.5 Write short notes on any two.

[10]

- a) Tilak on the 'Geeta'
- b) Savarkar's views on Religion
- c) Dr. Babasaheb Ambedkar views on untouchability
- d) Vinoba's views on 'Sarvodaya'.

Total No. of Questions : 5]

P3334

[5103]-1005

M.A. (Part -I) (Semester -I)

POLITICAL SCIENCE

PO-O2- Political Thinking In Modern Maharashtra

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) सामाजिक सुधारणांबाबत आगरकरांच्या विवेकवादी दृष्टिकोनावर निबंध लिहा.

किंवा

ब) विठ्ठल रामजी शिंदेचे जाती व्यवस्थेबद्दल असलेल्या विचारांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

प्रश्न 2) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) महाराष्ट्रात धर्मावर झालेल्या वादविवादात न्या.रानडेंच्या योगदानाचे टीकात्मक परीक्षण करा.

किंवा

ब) महाराष्ट्रातील जाती प्रश्नांवर महात्मा फुलेंच्या योगदानाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 3) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) लिंगभाव असमानतेवर ताराबाई शिंदेच्या विचारांची चर्चा करा.

किंवा

ब) आचार्य जावडेकरांच्या 'सत्याग्रही समाजवाद' वर निबंध लिहा.

प्रश्न 4) कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा. [10]

- अ) नीतीमत्तेबद्दल आगरकरांचे विचार
- ब) चिपळंकरांवर पौर्वात्यवादाचा प्रभाव
- क) लो.टिळकांचे राष्ट्रवादाबद्दलचे विचार
- ड) विनोबा भावेंचे भूदान बद्दलचे विचार

प्रश्न 5) कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा. [10]

- अ) 'गीता' बद्दल लो. टिळकांचे विचार
- ब) धर्माबद्दल सावरकरांचे विचार
- क) अस्पृश्यतेबद्दल डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे विचार
- ड) 'सर्वोदय' बद्दल विनोबांचे विचार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3335

[Total No. of Pages : 4

[5103]-1006
M.A. (Part -I) (Semester -I) (Credit System)
POLITICAL SCIENCE
PO-O3- Indias Foreign Policy
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks of the question.*

Q.1 Answer any one of the following **[10]**

- a) Discuss the philosophical origins of India's foreign policy.
- OR
- b) Discuss the challenges in sino-Indian relations.

Q.2 Answer any one of the following **[10]**

- a) Examine the future of Indo-us relations.
- OR
- b) Write an essay on India as an emerging maritime power.

Q.3 Answer any one of the following **[10]**

- a) Write an essay on Indias major internal security challenges.
- OR
- b) Examine India's international economic policy.

P.T.O.

Q.4 Write short notes on any two.

[10]

- a) India's look East Policy
- b) India and CTBT
- c) India and EU
- d) India and Bangladesh

Q.5 Write short notes on any two.

[10]

- a) India and the UN security council.
- b) India's oil Diplomacy
- c) Indian response to International Terrorism.
- d) Indo-Soviet Ties

Total No. of Questions : 5]

P3335

[5103]-1006

M.A. (Part -I) (Semester -I)

POLITICAL SCIENCE

PO-03- India's Foreign Policy
(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

अ) भारताच्या परराष्ट्र धोरणाच्या तात्विक उगम स्थानांची चर्चा करा.

किंवा

ब) भारत-चीन संबंधापुढील आव्हानांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

अ) भारत-अमेरिका संबंधाच्या परीक्षण करा.

किंवा

अ) 'भारत-एक उभरती सागरी सत्ता' या विषयावर निबंध लिहा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [10]

अ) भारतातील प्रमुख आंतरिक सुरक्षा आव्हानांवर एक निबंध लिहा.

किंवा

ब) भारताच्या आंतरराष्ट्रीय आर्थिक धोरणाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही दोन प्रश्नावर टीपा लिहा. [10]

- अ) भारताचे 'लुक इस्ट' धोरण (पूर्वेकडे बघा)
- ब) भारत आणि सी.टी.बी.टी.
- क) भारत आणि यूरोपियन यूनियन
- ड) भारत आणि बांगलादेश

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नावर टीपा लिहा. [10]

- अ) भारत आणि संयुक्त राष्ट्र सुरक्षा परिषद
- ब) भारताचे तेल राजनय
- क) आंतरराष्ट्रीय दहशतवादाला भारताचा प्रतिसाद
- ड) भारत-रशिया संबंध

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3336

[Total No. of Pages : 4

[5103]-1007
M.A. (Part -I) (Semester -I)
POLITICAL SCIENCE
PO-04: In Equality and Exclusion
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) Answer any one of the following **[10]**

a) Define Inequality and Exclusion. Trace the roots of Exclusion.

OR

b) Write an essay on social exclusion in India.

Q2) Answer any one of the following **[10]**

a) Critically examine the problems of the working class in India.

OR

b) Write an essay on the policy of protective discrimination in India.

Q3) Answer any one of the following **[10]**

a) Discuss the issues underlying gender inequality in India.

OR

b) Write an essay on the ethnic conflicts in North-east India.

P.T.O.

Q4) Write short notes on any two.

[10]

- a) Peasantry and Globalisation
- b) New Indian Middle class
- c) Issues of Muslim Minorities
- d) Problems of displaced in India

Q5) Write short notes on any two.

[10]

- a) Marx's concept of Inequality
- b) Concept of apartheid
- c) Problems of Tribals in India
- d) Issue of global inequalities

Total No. of Questions : 5]

P3336

[5103]-1007

M.A. (Part -I) (Semester -I)

POLITICAL SCIENCE

PO-04: In Equality and Exclusion

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) 'समावेश झालेले समूह (इन्क्लूजन)' आणि 'वगळलेले समूह (एक्सक्लूजन)' ची व्याख्या करा 'समूहांच्या' वगळेलपणाच्या कारणांचा शोध घ्या.

किंवा

ब) भारतातील सामाजिक प्रक्रियेतून वगळलेल्या समूहांवर निबंध लिहा.

प्रश्न 2) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) भारतातील कामगार वर्गाच्या प्रश्नांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

किंवा

ब) भारतातील संरक्षणात्मक भेदभावच्या धोरणावर निबंध लिहा.

प्रश्न 3) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) भारतातील लिंग भेद-भाव अंतर्गत दडलेल्या प्रश्नांची चर्चा करा.

किंवा

ब) ईशान्य भारतातील वांशिक संघर्षावर निबंध लिहा.

प्रश्न 4) कोणत्याही दोन वर टीपा लिहा. [10]

- अ) जागतिकीकरण आणि शेतकरी
- क) भारतातील नवा मध्यम वर्ग
- क) मुस्लीम अल्पसंख्याकांचे प्रश्न
- ड) भारतातील विस्थापितांचे प्रश्न

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा. [10]

- अ) मार्क्स ची असमानतेची संकल्पना
- ब) वंश-भेदाची संकल्पना
- क) भारतातील आदिवासींचे प्रश्न
- ड) जागतिक असमानतेचा प्रश्न

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3337

[Total No. of Pages : 4

[5103]-2001
M.A. (Part - I) (Semester - II)
POLITICAL SCIENCE
PO-C4: Public Policy
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) What is public policy? Discuss its nature and scope.
- b) Take a brief review of the evolution of the discipline of public policy.

Q2) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) What is policy implementation? Discuss the importance of policy implementation and evaluation in policy making.
- b) Explain the limitations of Education policy of India.

Q3) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) Explain in detail group approach and incremental approach of the study of public policy.
- b) Explain the impact of globalisation on policy making process.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) National Rural Health Mission (NRHM)
- b) Significance of Policy Science
- c) Rational Choice Approach
- d) Role of mass media in Policy making

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Sarva Shiksha Abhiyan
- b) New Industrial Policy of India
- c) Factors involved in global Policy Process
- d) Role of NGOS in Policy process

Total No. of Questions : 5]

P3337

[5103]-2001

M.A. (Part - I) (Semester - II)
POLITICAL SCIENCE
PO-C4: Public Policy
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) सार्वजनिक धोरण म्हणजे काय? सार्वजनिक धोरणाचे 'स्वरूप आणि व्याप्ती' यांची चर्चा करा.
ब) सार्वजनिक धोरण शास्त्रशाखेच्या विकासाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) धोरण अंमलबजावणी म्हणजे काय? धोरणनिर्मिती प्रक्रियेतील धोरण अंमलबजावणी आणि धोरणाचे मूल्यमापनाचे महत्व विशद करा.
ब) भारताच्या शैक्षणिक धोरणाच्या मर्यादा स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) सार्वजनिक धोरण अभ्यासाचा गटविषयक दृष्टिकोन आणि वाढीचा दृष्टिकोन सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) धोरण निर्मिती प्रक्रियेवरील जागतिकीकरणाच्या परीणामाची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान (NRHM)
- ब) धोरणशास्त्राचे महत्व
- क) विवेकी दृष्टिकोन
- ड) धोरण निर्मिती प्रक्रियेतील प्रसार माध्यमांची भूमिका

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) सर्व शिक्षा अभियान
- ब) भारताचे नवे औद्योगिक धोरण
- क) जागतिक स्तरावरील धोरण निर्मिती प्रक्रियेत सहभागी असणारे घटक
- ड) धोरण निर्मिती प्रक्रियेतील बिगरशासकीय संघटनांची भूमिका

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3338

[Total No. of Pages : 4

[5103]-2002
M.A. (Part -I) (Semester -II)
POLITICAL SCIENCE
PO-C5- Issues in World Politics (Compulsory Paper)
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain the internal determinants of foreign policy behaviour.
- b) Write an essay on the issue of nuclear proliferation.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Write an essay on the different methods of coercive diplomacy.
- b) Critically examine the causes of civil war.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Write an essay on the issue of Energy security.
- b) Write an essay on the causes for armed conflict in the twenty first century.

Q4) Attempt any two of the following. **[10]**

- a) Issue of migration
- b) Terrorism
- c) Concept of soft power
- d) European union

P.T.O.

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Role of multinational corporations
- b) Humanitarian intervention
- c) Issue of food security
- d) Information revolution

Total No. of Questions : 5]

P3338

[5103]-2002

M.A. (Part -I) (Semester -II)

POLITICAL SCIENCE

PO-C5- Issues in World Politics (Compulsory Paper)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) परराष्ट्र धोरण वर्तणूकीवर परिणाम करणारे अंतर्गत निर्णायक घटक स्पष्ट करा.
ब) आण्विक प्रसाराच्या मुद्द्यावर निबंध लिहा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) पाशवी राजनमाच्या विविध पद्धतीवर निबंध लिहा.
ब) यादवी युद्धाच्या कारणांचे टिकात्मक परीक्षण करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) उर्जा सुरक्षेचा मुद्दा यावर निबंध लिहा.
ब) एकविसाव्या शतकातील संघर्षाला कारणीभूत असणारी कारणे यावर निबंध लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा सोडवा. [10]

- अ) स्थलांतराचा मुद्दा.
ब) दहशतवाद.
क) मृदुसत्ता.
ड) युरोपियन युनियन.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा.

[10]

- अ) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भूमिका.
- ब) मानवतावादी हस्तक्षेप.
- क) अन्न सुरक्षिततेचा मुद्दा.
- ड) माहितीची क्रांती.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3339

[Total No. of Pages : 4

[5103]-2003
M.A. (Part -I) (Semester -II)
POLITICAL SCIENCE
PO-C6- Comparative Politics
(2013 Pattern) (Credit System)
(Compulsory Paper)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Discuss the importance of Interest group as a major structure of interest articulation.
- b) Explain the features of the Indian constitution.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) What is political party? Explain the functions of political parties.
- b) What is constitutionalism? Distinguish between British and American constitutionalism.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain the powers and functions of Legislature.
- b) Discuss the types of pressure Groups.

Q4) Attempt any two of the following. **[10]**

- a) Demerits of Bureaucracy
- b) Role of Judiciary in Democratic system
- c) Role of Military
- d) Concept of modernization

P.T.O.

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Challenges to federalism
- b) Impact of globalization on comparative politics
- c) Concept of political developement
- d) Social movements

Total No. of Questions : 5]

P3339

[5103]-2003

M.A. (Part -I) (Semester -II)
POLITICAL SCIENCE
PO-C6- Comparative Politics
(Compulsory Paper)
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) हितसंबंधाच्या अविष्करणाची एक मुख्य रचना म्हणून हितसंबंधी गटाच्या महत्वाची चर्चा करा.
ब) भारतीय राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) राजकीय पक्ष म्हणजे काय? राजकीय पक्षांची कार्ये स्पष्ट करा.
ब) घटनावाद म्हणजे काय? ब्रिटीश आणि अमेरिकन घटनावादातील फरक सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) कायदेमंडळाचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.
ब) दबावगटांच्या प्रकारांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा सोडवा. [10]

- अ) नोकरशाहीचे दोष
ब) लोकशाही व्यवस्थेतील न्यायमंडळाची भूमिका
क) लष्कराची भूमिका
ड) आधुनिकीकरणाची संकल्पना

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा सोडवा.

[10]

- अ) संघराज्यवादाची आव्हाने
- ब) जागतिकीकरणाचा तूलनात्मक राजकारणावरील परिणाम
- क) राजकीय विकासाची संकल्पना
- ड) सामाजिक चळवळी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3340

[Total No. of Pages : 4

[5103]-2004
M.A. (Part -I) (Semester -II)
POLITICAL SCIENCE
PO-05- Political Process in Maharashtra
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Discuss the Growing impact of Urban politics in Maharashtra.
- b) Comment on features of coalition politics in Maharashtra.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain the limitations of Maratha Caste Politics in Maharashtra.
- b) Discuss impact of Non-Brahmin movement on politics of Maharashtra.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Comment on the progress of dalit politics of Maharashtra.
- b) Explain the causes of regional imbalance in Maharashtra.

Q4) Write short notes on any two: **[10]**

- a) Politics of Mumbai
- b) Non-Brahmin movement
- c) Urban interest in Maharashtra
- d) Implementation of Nagpur Agreement

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two:

[10]

- a) Politics of peasant organisations
- b) Features of rural local politics after -1992
- c) Demand of separate Vidarbha State
- d) Role of congress party in Samyukta Maharashtra Movement.

Total No. of Questions : 5]

P3340

[5103]-2004

M.A. (Part -I) (Semester -II)

POLITICAL SCIENCE

PO-O5- Political Process in Maharashtra

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]
अ) महाराष्ट्राच्या शहरी राजकारणाच्या वाढत्या प्रभावाची चर्चा करा.
ब) महाराष्ट्रातील आघाड्यांच्या राजकारणांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]
अ) महाराष्ट्राच्या राजकारणातील मराठा जातीच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
ब) ब्राह्मणेत्तर चळवळीचे महाराष्ट्राच्या राजकारणावरील परिणाम सांगा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]
अ) महाराष्ट्रातील दलित राजकारणाची वाटचाल स्पष्ट करा.
ब) महाराष्ट्रातील प्रादेशिक असमतोलाची कारणे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा सोडवा. [10]
अ) मुंबईचे राजकारण
ब) ब्राह्मणेत्तर चळवळ
क) महाराष्ट्रातील शहरी हित संबंध
ड) नागपूर कराराची अंमलबजावणी

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा सोडवा.

[10]

- अ) शेतकरी संघटनांचे राजकारण
- ब) 1992 नंतरच्या ग्रामीण स्थानिक राजकारणाची वैशिष्ट्ये
- क) स्वतंत्र विदर्भ राज्याची मागणी
- ड) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील काँग्रेसची भूमिका

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3341

[Total No. of Pages : 4

[5103]-2005
M.A. (Part -I) (Semester -II)
POLITICAL SCIENCE (Credit System)
PO-O6- State Politics in India
(2013 Pattern) (Optional Paper)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Critically examine the changing nature of centre-state relations in India.
- b) Discuss the multiple bipolar politics of Bihar.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Comment on the issue of communal politics in Punjab.
- b) Critically examine the ethnicity based identity in India.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Write an essay on orissa's backwardness.
- b) Comment on the position of BJP Vis-a-vis state politics in India.

Q4) Attempt any two of the following. **[10]**

- a) Rise of OBC
- b) Demand for separate State of Vidarbha
- c) Demand for states autonomy
- d) ULFA

P.T.O.

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Dalit politics in Uttar-Pradesh
- b) Rise of Middle peasant castes
- c) Communist party politics in Kerala
- d) Issue of Belgaum

Total No. of Questions : 5]

P3341

[5103]-2005

M.A. (Part -I) (Semester -II)
POLITICAL SCIENCE (Credit System)
PO-O6- State Politics in India
(2013 Pattern) (Optional Paper)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भारतातील केंद्र-राज्य संबंधाच्या बदलत्या स्वरूपाचे टीकात्मक परीक्षण करा.
ब) बिहारमधील बहुआयामी द्विध्रुवीय राजकारणाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) पंजाबमधील जमातवादी राजकारणाच्या मुद्द्यावर भाष्य करा.
ब) भारतातील वांशिकतेवर आधारलेल्या अस्मितेच्या राजकारणाचे टीकात्मक परीक्षण करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) ओडिशाच्या मागासलेपणावर निबंध लिहा.
ब) 'भारतातील राज्यांच्या राजकारणात भाजपचे स्थान' यावर भाष्य करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा सोडवा. [10]

- अ) ओ.बी.सी. चा उदय
ब) विदर्भाची वेगळ्या राज्याची मागणी
क) राज्याच्या स्वायत्तेची मागणी
ड) उल्फा

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा.

[10]

- अ) उत्तर प्रदेशातील दलित राजकारण
- ब) मध्यम शेतकरी जातीचा उदय
- क) केरळमधील कम्युनिस्ट पक्षाचे राजकारण
- ड) बेळगावचा प्रश्न

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3342

[Total No. of Pages : 4

[5103]-2006
M.A. (Part -I) (Semester -II)
POLITICAL SCIENCE
PO-O7- Human Rights
(Credit System (Optional Paper))

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one question of the following **[10]**

- a) Briefly describe the Universalist conception of Human Rights.
- b) Write an essay on the provisions of Human Rights as mentioned in the Indian constitution.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain the concept of collective rights with the special reference to the right of self determination, right to development and right to peace.
- b) Explain the safeguards of Human Rights in the world.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Write an essay on the role of social movements in the protection of Human rights.
- b) Write an essay on the challenges in front of Human Rights in the period of globalization.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Issues involved in the Human rights of women
- b) National Human rights commission
- c) Dalit movement and Human Rights
- d) Human Rights of Refugees

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Problems of implementation of Human Rights
- b) Success of Human Rights organizations in the world
- c) United Nations covenant on civil and political rights
- d) Role of media in the protection of Human rights

Total No. of Questions : 5]

P3342

[5103]-2006
M.A. (Part -I) (Semester -II)
POLITICAL SCIENCE
PO-07- Human Rights
(Credit System) (Optional Paper)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) मानवी हक्क विषयक वैश्विक संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा.
ब) 'भारतीय संविधानात नमूद करण्यात आलेल्या मानवी हक्क विषयक तरतुदी' यावर निबंध लिहा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) 'स्वनिर्धारणाचा हक्क' 'विकासाचा हक्क' आणि 'शांततेचा हक्क' 3 हक्कांच्या विशेषसंदर्भात संकलित हक्क (Collective rights) ही संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) जागतिक स्तरावरील मानवी हक्क संरक्षणाचे मार्ग स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) 'मानवी हक्क संरक्षणातील सामाजिक चळवळीची भूमिका' यावर निबंध लिहा.
ब) जागतिकीकरण कालखंडातील मानवी हक्कापुढील आव्हाने यावर निबंध लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) महिलांच्या मानवी हक्क चळवळी पुढील आव्हाने
- ब) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग
- क) दलीत चळवळ आणि मानवी हक्क
- ड) स्थलांतरीतांचे मानवी हक्क

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) मानवी हक्क अंमलबजावणी पुढील समस्या
- ब) जागतिक मानवी हक्क संघटनांचे यश
- क) संयुक्त राष्ट्रसंघटनेच्या सनदेतील नागरी व राजकीय हक्क
- ड) मानवी हक्काच्या संरक्षणार्थ प्रसार माध्यमांची भूमिका

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3343

[Total No. of Pages : 4

[5103]-2007
M.A. (Part -I) (Semester -II)
POLITICAL SCIENCE
PO-O8- Social Movement in India
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Discuss the functions of social movement in India.
- b) Explain the features and role of Trade Union's in India.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain Anti-caste movement in India.
- b) Write the nature and role of women's movement in India.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Critically examine the Nature and consequences of Naxalite movement in India.
- b) What were the main challenges faced by the trade union-movement in the post-liberalization period? Discuss.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Dalit Partner's
- b) NGO
- c) Bhartiya Kisan union
- d) OBC mobilization

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Hamal Panchayat
- b) Class structure in India
- c) Women and Domestic violence
- d) Issues of Human Rights

Total No. of Questions : 5]

P3343

[5103]-2007
M.A. (Part -I) (Semester -II)
POLITICAL SCIENCE
PO-O8- Social Movement in India
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional Paper)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भारतातील सामाजिक चळवळीच्या कार्याची चर्चा करा.
ब) भारतातील कामगार संघटनांची वैशिष्ट्ये व भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भारतातील जातविरोधी चळवळ स्पष्ट करा.
ब) भारतातील महिला चळवळीचे स्वरूप आणि भूमिका लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भारतातील नक्षलवादी चळवळीचे स्वरूप व परिणाम यांचे चिकित्सक परीक्षण करा.
ब) उदारीकरणानंतरच्या कालखंडात कामगार चळवळीपुढे कोणती प्रमुख आव्हाने उभी राहिली आहेत चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा सोडवा.

[10]

- अ) दलित पॅथर
- ब) अशासकीय संघटना
- क) भारतीय किसान युनियन
- ड) ओ.बी.सी. ची कृतिप्रवणता

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा सोडवा.

[10]

- अ) हमाल पंचायत
- ब) भारतातील वर्गीय रचना
- क) महिला व कौटुंबिक हिंसाचार
- ड) मानवी हक्कापुढील समस्या

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3344

[Total No. of Pages : 4

[5103]-3001
M.A. (Part -II) (Semester -III)
POLITICAL SCIENCE
PO-C7- Political Thinking In Modern India
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Write an essay on Mulana Azad's views on Education and religion.
- b) Discuss Ambedkar's thoughts on Democracy.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain M.N.Roy's views on Economic development.
- b) Explain Raja Ram Mohan Roy's contribution to modern India political thoughts.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain Mahatma Gandhi's philosophy of Sarvodaya and its relevance today.
- b) Discuss Ram Manohar holia's views on Liberty, equality and Justice

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Tilak's views on Nationalism.
- b) Nehru's views on Democracy.
- c) Periyar's views on Liberty.
- d) Dr. Ambedkar's views on religion.

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) M.N. Roy on Radical Humanism
- b) Tilaks views on social reforms
- c) Jay Prakash narayan views on Swarajya
- d) Mahatma Gandhi's concept of Democratic Decentrilisation

Total No. of Questions : 5]

P3344

[5103]-3001

M.A. (Part -II) (Semester -III)

POLITICAL SCIENCE

PO-C7- Political Thinking In Modern India

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) मौलाना आझाद यांच्या शिक्षण व धर्मविषयक विचारांवर निबंध लिहा.
ब) डॉ. आंबेडकरांच्या लोकशाही विचारांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) एम् एन् रॉय यांचे आर्थिक विकासविषयक विचार स्पष्ट करा.
ब) राजा राममोहन यांनी आधुनिक भारताला दिलेले योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) महात्मा गांधीजीचे 'सर्वोदय' विषयक तत्वज्ञान स्पष्ट करा. व त्याची आजच्या काळातील उपयुक्तता सांगा.
ब) राममनोहर लोहिया यांच्या स्वातंत्र्य, समता आणि न्यायविषयक विचारांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) लोकमान्य टिळकांचा राष्ट्रवादविषयक दृष्टीकोन
- ब) पंडित नेहरूंचे लोकशाही विषयक विचार
- क) पेरियार यांचे स्वातंत्र्यविषयक विचार
- ड) डॉ. आंबेडकरांचे धर्मविषयक विचार

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) एम् एन् रॉय यांचा मूलगामी मानवतावाद
- ब) लोकमान्य टिळकांचे सामाजिक सुधारणा विषयक विचार
- क) जयप्रकाश नारायण यांचा 'सर्वोदय' विषयक दृष्टीकोन
- ड) महात्मा गांधीजींची लोकशाही विकेंद्रिकरणाची संकल्पना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3344

[Total No. of Pages : 4

[5103]-3001
M.A. (Part -II) (Semester -III)
POLITICAL SCIENCE
PO-C7- Political Thinking In Modern India
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Write an essay on Mulana Azad's views on Education and religion.
- b) Discuss Ambedkar's thoughts on Democracy.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain M.N.Roy's views on Economic development.
- b) Explain Raja Ram Mohan Roy's contribution to modern India political thoughts.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain Mahatma Gandhi's philosophy of Sarvodaya and its relevance today.
- b) Discuss Ram Manohar holia's views on Liberty, equality and Justice

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Tilak's views on Nationalism.
- b) Nehru's views on Democracy.
- c) Periyar's views on Liberty.
- d) Dr. Ambedkar's views on religion.

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) M.N. Roy on Radical Humanism
- b) Tilaks views on social reforms
- c) Jay Prakash narayan views on Swarajya
- d) Mahatma Gandhi's concept of Democratic Decentrilisation

Total No. of Questions : 5]

P3344

[5103]-3001

M.A. (Part -II) (Semester -III)

POLITICAL SCIENCE

PO-C7- Political Thinking In Modern India

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) मौलाना आझाद यांच्या शिक्षण व धर्मविषयक विचारांवर निबंध लिहा.
ब) डॉ. आंबेडकरांच्या लोकशाही विचारांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) एम् एन् रॉय यांचे आर्थिक विकासविषयक विचार स्पष्ट करा.
ब) राजा राममोहन यांनी आधुनिक भारताला दिलेले योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) महात्मा गांधीजीचे 'सर्वोदय' विषयक तत्वज्ञान स्पष्ट करा. व त्याची आजच्या काळातील उपयुक्तता सांगा.
ब) राममनोहर लोहिया यांच्या स्वातंत्र्य, समता आणि न्यायविषयक विचारांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) लोकमान्य टिळकांचा राष्ट्रवादविषयक दृष्टीकोन
- ब) पंडित नेहरूंचे लोकशाही विषयक विचार
- क) पेरियार यांचे स्वातंत्र्यविषयक विचार
- ड) डॉ. आंबेडकरांचे धर्मविषयक विचार

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) एम् एन् रॉय यांचा मूलगामी मानवतावाद
- ब) लोकमान्य टिळकांचे सामाजिक सुधारणा विषयक विचार
- क) जयप्रकाश नारायण यांचा 'सर्वोदय' विषयक दृष्टीकोन
- ड) महात्मा गांधीजींची लोकशाही विकेंद्रिकरणाची संकल्पना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3344

[Total No. of Pages : 4

[5103]-3001
M.A. (Part -II) (Semester -III)
POLITICAL SCIENCE
PO-C7- Political Thinking In Modern India
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Write an essay on Mulana Azad's views on Education and religion.
- b) Discuss Ambedkar's thoughts on Democracy.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain M.N.Roy's views on Economic development.
- b) Explain Raja Ram Mohan Roy's contribution to modern India political thoughts.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain Mahatma Gandhi's philosophy of Sarvodaya and its relevance today.
- b) Discuss Ram Manohar holia's views on Liberty, equality and Justice

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Tilak's views on Nationalism.
- b) Nehru's views on Democracy.
- c) Periyar's views on Liberty.
- d) Dr. Ambedkar's views on religion.

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) M.N. Roy on Radical Humanism
- b) Tilaks views on social reforms
- c) Jay Prakash narayan views on Swarajya
- d) Mahatma Gandhi's concept of Democratic Decentrilisation

Total No. of Questions : 5]

P3344

[5103]-3001

M.A. (Part -II) (Semester -III)

POLITICAL SCIENCE

PO-C7- Political Thinking In Modern India

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) मौलाना आझाद यांच्या शिक्षण व धर्मविषयक विचारांवर निबंध लिहा.
ब) डॉ. आंबेडकरांच्या लोकशाही विचारांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) एम् एन् रॉय यांचे आर्थिक विकासविषयक विचार स्पष्ट करा.
ब) राजा राममोहन यांनी आधुनिक भारताला दिलेले योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) महात्मा गांधीजीचे 'सर्वोदय' विषयक तत्वज्ञान स्पष्ट करा. व त्याची आजच्या काळातील उपयुक्तता सांगा.
ब) राममनोहर लोहिया यांच्या स्वातंत्र्य, समता आणि न्यायविषयक विचारांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) लोकमान्य टिळकांचा राष्ट्रवादविषयक दृष्टीकोन
- ब) पंडित नेहरूंचे लोकशाही विषयक विचार
- क) पेरियार यांचे स्वातंत्र्यविषयक विचार
- ड) डॉ. आंबेडकरांचे धर्मविषयक विचार

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) एम् एन् रॉय यांचा मूलगामी मानवतावाद
- ब) लोकमान्य टिळकांचे सामाजिक सुधारणा विषयक विचार
- क) जयप्रकाश नारायण यांचा 'सर्वोदय' विषयक दृष्टीकोन
- ड) महात्मा गांधीजींची लोकशाही विकेंद्रिकरणाची संकल्पना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3344

[Total No. of Pages : 4

[5103]-3001
M.A. (Part -II) (Semester -III)
POLITICAL SCIENCE
PO-C7- Political Thinking In Modern India
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Write an essay on Mulana Azad's views on Education and religion.
- b) Discuss Ambedkar's thoughts on Democracy.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain M.N.Roy's views on Economic development.
- b) Explain Raja Ram Mohan Roy's contribution to modern India political thoughts.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain Mahatma Gandhi's philosophy of Sarvodaya and its relevance today.
- b) Discuss Ram Manohar holia's views on Liberty, equality and Justice

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Tilak's views on Nationalism.
- b) Nehru's views on Democracy.
- c) Periyar's views on Liberty.
- d) Dr. Ambedkar's views on religion.

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) M.N. Roy on Radical Humanism
- b) Tilaks views on social reforms
- c) Jay Prakash narayan views on Swarajya
- d) Mahatma Gandhi's concept of Democratic Decentrilisation

Total No. of Questions : 5]

P3344

[5103]-3001

M.A. (Part -II) (Semester -III)

POLITICAL SCIENCE

PO-C7- Political Thinking In Modern India

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) मौलाना आझाद यांच्या शिक्षण व धर्मविषयक विचारांवर निबंध लिहा.
ब) डॉ. आंबेडकरांच्या लोकशाही विचारांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) एम् एन् रॉय यांचे आर्थिक विकासविषयक विचार स्पष्ट करा.
ब) राजा राममोहन यांनी आधुनिक भारताला दिलेले योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) महात्मा गांधीजीचे 'सर्वोदय' विषयक तत्वज्ञान स्पष्ट करा. व त्याची आजच्या काळातील उपयुक्तता सांगा.
ब) राममनोहर लोहिया यांच्या स्वातंत्र्य, समता आणि न्यायविषयक विचारांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) लोकमान्य टिळकांचा राष्ट्रवादविषयक दृष्टीकोन
- ब) पंडित नेहरूंचे लोकशाही विषयक विचार
- क) पेरियार यांचे स्वातंत्र्यविषयक विचार
- ड) डॉ. आंबेडकरांचे धर्मविषयक विचार

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) एम् एन् रॉय यांचा मूलगामी मानवतावाद
- ब) लोकमान्य टिळकांचे सामाजिक सुधारणा विषयक विचार
- क) जयप्रकाश नारायण यांचा 'सर्वोदय' विषयक दृष्टीकोन
- ड) महात्मा गांधीजींची लोकशाही विकेंद्रिकरणाची संकल्पना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3345

[Total No. of Pages : 4

[5103]-3002
M.A. (Part -II) (Semester -III)
POLITICAL SCIENCE
PO-C8: Political Sociology
(2013 Pattern) (Compulsory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) Discuss the intellectual foundations of Political Sociology with special reference to Max Weber.
- b) Explain various sources of authority.

Q2) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) Discuss the concept 'End of Ideology'.
- b) Explain the role of caste, Race and Religion in Patriarchy system.

Q3) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) Explain the meaning and nature of the concept of class.
- b) Military as a apparatuses of state. Discuss.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Role of ideology
- b) Difference between power and authority
- c) Marx's class model
- d) Types of Hegemony

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Causes of emergence of political sociology
- b) Types of power
- c) Nature of authority
- d) Marx's contribution to political sociology

Total No. of Questions : 5]

P3345

[5103]-3002

M.A. (Part -II) (Semester -III)

POLITICAL SCIENCE

PO-C8: Political Sociology

(2013 Pattern) (Compulsory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) मॅक्स वेबरने राजकीय समाजशास्त्राला दिलेल्या बौद्धिक अधिष्ठानाची चर्चा करा.
ब) अधिसत्तेचे विविध स्रोत स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) 'विचारप्रणालीचा अंत' या संकल्पनेवर चर्चा करा.
ब) पित्तशाहीमधील जात, वंश व धर्म या घटकांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) 'वर्ग' या संकल्पनेचा अर्थ व स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) 'लष्कर' हे 'राज्याचे एक साधन' चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) विचारप्रणालीची भूमिका
ब) सत्ता व अधिसत्ता यामधील फरक
क) मार्क्सप्रणित वर्ग प्रारूप
ड) प्रभूत्वाचे प्रकार

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) राजकीय समाजशास्त्राच्या उदयाची कारणे
- ब) सत्तेचे प्रकार
- क) अधिसत्तेचे स्वरूप
- ड) राजकीय समाजशास्त्रातील मार्क्सचे योगदान

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3346

[Total No. of Pages : 4

[5103]-3003
M.A. (Part -II) (Semester -III)
POLITICAL SCIENCE (Compulsory)
PO-C9: Theory of International Relations
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Evaluate critically the Realist theory Propounded by Hans Morgenthau.
- b) Discuss the theory of Liberalism in International politics.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) What is Behaviouralism? Explain the characteristics of Behaviouralism.
- b) Explain the Environment theories of International Politics.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain the Geo-Political theory of International Politics.
- b) Explain the Marxist approach of International Politics.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) International Politics and Positivist
- b) Systemic explanations
- c) Post-Modernism
- d) International change

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) The end of cold war
- b) Importance of International politics
- c) Structure and polarity
- d) Structural Realism

Total No. of Questions : 5]

P3346

[5103]-3003

M.A. (Part -II) (Semester -III)
POLITICAL SCIENCE (Compulsory)
PO-C9: Theory of International Relations
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]
अ) हॅन्स मॉर्गेन्थाॅच्या वास्तववादी सिद्धांताचे चिकीत्सक परीक्षण करा.
ब) आंतरराष्ट्रीय राजकारणातील उदारमतवादी सिद्धांताची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]
अ) वर्तनवाद म्हणजे काय? वर्तनवादाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचा पर्यावरणवादी सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]
अ) आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचा भू-राजकीय सिद्धांत स्पष्ट करा.
ब) आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचा मार्क्सवादी सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. [10]
अ) आंतरराष्ट्रीय राजकारण व प्रत्यक्षवाद
ब) व्यवस्थावादी विश्लेषण
क) उत्तर आधुनिकवाद
ड) आंतरराष्ट्रीय बदल

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) शित युद्धाची समाप्ती
- ब) आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे महत्व
- क) संरचना आणि ध्रुवीयता
- ड) रचनात्मक वास्तववाद

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3347

[Total No. of Pages : 4

[5103]-3004
M.A. (Part -II) (Semester -III)
POLITICAL SCIENCE
PO-09: Comparitive Politics -II
(Bangladesh, Nepal, Pakistan, & Srilanka)
(2013 Pattern) (Credit System) (Optional)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Trace the Historical Background of the emergence of Srilanka.
- b) Critically examine the challenges to the creation of Political stable Pakistan.

Q2) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Comment on constitution making in Nepal.
- b) Explain the structure of legislature in Pakistan.

Q3) Attempt any one of the following **[10]**

- a) Explain the structure of party system in Srilanka.
- b) Explain the structure of party system in Pakistan.

P.T.O.

Q4) Attempt any two short notes.

[10]

- a) Communist party in Nepal.
- b) Issues of Minorities in Bangladesh.
- c) Ethnic conflict in Srilanka.
- d) Ethnic conflict in Pakistan.

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) The Dalit movement in Nepal.
- b) The Women's movement in Srilanka.
- c) Micro-finance movement in Bangladesh.
- d) Poverty in Pakistan.

Total No. of Questions : 5]

P3347

[5103]-3004

M.A. (Part -II) (Semester -III)

POLITICAL SCIENCE

PO-09: Comparitive Politics -II

(Bangladesh, Nepal, Pakistan, & Srilanka)

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) श्रीलंकेच्या उदयामागील ऐतिहासिक पार्श्वभूमिचा आढावा घ्या.
ब) राजकीयदृष्ट्या स्थिर पाकिस्तान निर्मितीपूढील आव्हानाचे चिकीत्सक विश्लेषण करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) नेपाळमधील राज्यघटना निर्मितीवर भाष्य करा.
ब) पाकीस्तानच्या कायदेमंडळाची रचना सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) श्रीलंकेतील पक्ष पद्धतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) पाकीस्तानच्या पक्ष पद्धतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा सोडवा. [10]

- अ) नेपाळमधील कम्युनिष्ट पक्ष
ब) बांग्लादेशमधील अल्पसंख्यांचा प्रश्न
क) श्रीलंकेतील वांशिक संघर्ष
ड) पाकीस्तानमधील वांशिक संघर्ष

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा सोडवा.

[10]

- अ) नेपाळमधील दलीत चळवळ
- ब) श्रीलंकेतील महिला चळवळ
- क) बांगलादेशातील अल्पबचत चळवळ
- ड) पाकीस्तानमधील गरीबी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3348

[Total No. of Pages : 4

[5103]-3005
M.A. (Part -II) (Semester -III)
POLITICAL SCIENCE (Optional)
PO-O10 Indian Administration
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) Give an account of the evolution of Administrative system in India.
- b) Explain the role of chief Minister in council of ministers.

Q2) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) State the social challenges before Indian Administration.
- b) State the functions of the cabinet Secretariat.

Q3) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) Evaluate the role of prime Minister in Cabinet.
- b) Explain the scope and features of Right to Information.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Economic challenges before Indian Administration
- b) Lokpal
- c) Frame Work of Indian Administration
- d) State Secretariat

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Prime Minister's office
- b) E-governance
- c) 1935 Act in Indian Administration
- d) Department of finance

Total No. of Questions : 5]

P3348

[5103]-3005

M.A. (Part -II) (Semester -III)
POLITICAL SCIENCE (Optional)
PO-O10 Indian Administration
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]
अ) भारतीय प्रशासकीय व्यवस्थेच्या उत्क्रांतीचा आढावा घ्या.
ब) मुख्यमंत्र्याची मंत्रीमंडळातील भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]
अ) भारतीय प्रशासनासमोरील सामाजिक आव्हाने सांगा.
ब) कॅबिनेट सचिवालयाची कार्ये सांगा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]
अ) मंत्रीमंडळातील पंतप्रधानाच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.
ब) माहितीच्या अधिकाराची व्याप्ती व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. [10]
अ) भारतीय प्रशासनासमोरिल आर्थिक आव्हाने
ब) लोकपाल
क) भारतीय प्रशासनाची रचना
ड) राज्य सचिवालय

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) पंतप्रधानाचे कार्यालय
- ब) ई-शासन
- क) 1935 चा प्रशासकीय कायदा
- ड) वित्तमंत्रालय

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3349

[Total No. of Pages : 4

[5103]-3006
M.A. (Part -II) (Semester -III)
POLITICAL SCIENCE (Optional)
PO-O11: Politics of Non-Democratic Regimes
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) Distinguish between the democratic & non democratic regimes with reference to
 - i) Sources of Legitimacy
 - ii) Role of ideology
- b) Discuss the various types of Military regimes.

Q2) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) Discuss the theories of non-democratic regimes.
- b) State the features of tyranny.

Q3) Attempt any one of the following. **[10]**

- a) Discuss the issues of economic development face by non-democratic regimes.
- b) 'Monarchy is a type of personalist rule but all personalist regimes are not monarchical regimes' comment.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Neo-types of non-democratic regimes.
- b) Tyranny
- c) Role of media in non-democratic regimes
- d) Monarchical regimes

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Control over public in non-democratic regimes.
- b) Authoritarian regimes.
- c) Modern Sultanism
- d) Nature of Military regimes.

Total No. of Questions : 5]

P3349

[5103]-3006

M.A. (Part -II) (Semester -III)

POLITICAL SCIENCE (Optional)

PO-O11 Politics of Non-Democratic Regimes

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) पुढील मुद्द्यांच्या संदर्भात लोकशाही आणि बिगर लोकशाही राजवटीतील फरक स्पष्ट करा.

i) अधिमान्यतेचे स्रोत

ii) विचारसरणीची भूमिका

ब) लष्करी राजवटीच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) बिगर लोकशाही राजवटीच्या सिद्धांतांची चर्चा करा.

ब) जूलूमशाहीची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) बिगर लोकशाही राजवटीपुढील आर्थिक विकासाच्या प्रश्नांची चर्चा करा.

ब) “एकाधिकारशाही हा वैयक्तिक प्रभावाच्या शासनाचा एक प्रकार असला तरी सर्व वैयक्तिक प्रभावाच्या शासन व्यवस्था या एकाधिकार शाही राजकीय व्यवस्था नसतात”
भाष्य करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) बिगर लोकशाही राजवटीचे नव प्रकार
- ब) जूलूमशाही
- क) बिगर लोकशाही राजवटीतील प्रसार माध्यमांची भूमिका
- ड) राजेशाही राजवट

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) बिगर लोकशाही राजवटीतील प्रजेवरील नियंत्रण
- ब) अधिकारशाही राजवट
- क) आधुनिक सुलतानवाद
- ड) लष्करी राजवटीचे स्वरूप

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3350

[Total No. of Pages : 4

[5103]-3007

M.A. (Part - II) (Semester - III)

POLITICAL SCIENCE (Optional Paper)

PO - 012 : Research Method In Political Science

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions. **[10]**

- a) Define Political research. What are its objectives?
- b) Describe the steps involved in the Scientific Method of Political research.

Q2) Answer any one of the following questions. **[10]**

- a) What are the characteristics of good workable hypothesis?
- b) Explain briefly the various methods of research.

Q3) Answer any one of the following questions. **[10]**

- a) What are the Ethical issues in social research.
- b) Why interpretation of data is considered as distinct operation in preparing the report.

P.T.O.

Q4) Write any two short notes out of the following :

[10]

- a) Framing a research questionnaire.
- b) Theories of research.
- c) Various concepts of research.
- d) What are the variables of research.

Q5) Write any two short notes of the following :

[10]

- a) Explain qualitative and quantitative research.
- b) Report writing.
- c) Outcome of Research.
- d) Presentation of Research.

Total No. of Questions : 5]

P3350

[5103]-3007

M.A. (Part - II) (Semester - III)

POLITICAL SCIENCE (Optional Paper)

PO - 012 : Research Method In Political Science

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) राजकीय संशोधनाची व्याख्या द्या. त्याची उद्दिष्टे कोणती?
ब) राजकीय संशोधनाच्या शास्त्रीय पध्दतीतील विविध संशोधनाचे टप्पे सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) उत्तम साध्य गृहितकाची वैशिष्ट्ये कोणती?
ब) संशोधनाच्या विविध पध्दती थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) सामाजिक संशोधनातील नैतिक मुद्दे कोणते.
ब) अहवाल निर्मितीत माहितीचे स्पष्टीकरण हा महत्वाचा घटक का मानला जातो.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा सोडवा.

[10]

- अ) संशोधन प्रश्नावली निर्मिती
- ब) संशोधनाचे सिध्दांत
- क) संशोधनातील विविध संकल्पना
- ड) संशोधनातील विविध चल घटक

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा सोडवा.

[10]

- अ) गुणात्मक व संख्यात्मक संशोधन
- ब) अहवाल लेखन
- क) संशोधनाचे फलित
- ड) संशोधनाचे सादरीकरण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3351

[Total No. of Pages : 4

[5103]-4001

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - C10 : Traditions of Political Thought

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following.

[10]

- a) "Machiavelli has been described as the First realist Political thinker"
Comment.
- b) Explain the Plato's theory of communism.

Q2) Attempt any one of the following.

[10]

- a) Explain Hegel's views on theory of state.
- b) Significant contributions and place of Karl Marx in the history of Political Philosophy.

Q3) Attempt any one of the following.

[10]

- a) Explain Gandhi's concept of Satyagraha.
- b) Critically examine Political thoughts of Abu Nasar Al - Farabi.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Aquina's views of Law and Justice.
- b) Plato's theory of Ideal State.
- c) Rousseau's General will.
- d) Frantz Fanon's idea of Violence.

Q5) Attempt any two of the following.

[10]

- a) Confucius's views on Education.
- b) Rousseau's views on Human Nature.
- c) Gandhiji's Idea of Trusteeship.
- d) Locke's views on Natural Rights.

Total No. of Questions : 5]

P3351

[5103]-4001

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - C10 : Traditions of Political Thought

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) “मॅकियव्हिली हा राजकीय विचारातील पहिला वास्तववादी विचारवंत होय” भाष्य करा.

ब) प्लेटोचा साम्यवाद विषयक सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) हेगेलचा राज्यविषयक विचार स्पष्ट करा.

ब) राजकीय तत्वज्ञानाच्या इतिहासातील कार्ल मार्क्सचे महत्वपूर्ण योगदान व त्याच्या स्थानाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) म. गांधीजीची सत्याग्रह संकल्पना विशद करा.

ब) अबु नासर अल - फरेबी यांच्या राजकीय विचारांचे चिकित्सक परीक्षण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) अँक्विनासचा कायदा व न्याय विषयक विचार
- ब) प्लेटोचा आदर्श राज्य विचार
- क) रूसोची सामूहिक ईहा
- ड) फॅटस् फॅनन यांची हिंसाचार विषयक विचार

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) कन्फ्युशियसचे शिक्षणविषयक विचार
- ब) रूसोचे मानवी स्वभाव विषयक विचार
- क) म. गांधीजीची विश्वस्त संकल्पना
- ड) लॉकचे नैसर्गिक हक्कविषयक विचार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3352

[Total No. of Pages : 4

[5103]-4002

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - C11 : Political Process in India

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one question of the following :

[10]

- a) Write the causes of decline of Congress Parties dominance in Politics of India.
- b) Review the electoral Politics during the years 1968 - 1989.

Q2) Attempt any one question of the following :

[10]

- a) Explain the causes of inter - states disputes in India.
- b) Explain the Mixed economical model in India.

Q3) Attempt any one question of the following :

[10]

- a) Discuss the competitive multi party system in India after - 1990.
- b) Critically examine the nature and consequences of Naxalite Movement in India.

P.T.O.

Q4) Attempt any two questions of the following :

[10]

- a) OBC Mobilization.
- b) Economic reforms in India.
- c) Politics of Language.
- d) NGO's (Non - Governmental Organizations).

Q5) Attempt any two question of the following :

[10]

- a) Economical reforms after 1990.
- b) Limits of caste Politics Post 1999.
- c) NGO's about women's.
- d) Dalit Politics.

Total No. of Questions : 5]

P3352

[5103]-4002

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - C11 : Political Process in India

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भारतातील राजकारणात काँग्रेस पक्षाचे वर्चस्व कमी होण्याची कारणे सांगा.
ब) 1968-1989 मधील निवडणुकींच्या राजकारणाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भारतातील आंतर-राज्य विवादाची कारणे स्पष्ट करा.
ब) भारतातील संमिश्र अर्थव्यवस्थेचे प्रारूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भारतातील 1990 नंतरच्या स्पर्धात्मक बहुपक्ष पध्दतीची चर्चा करा.
ब) भारतातील नक्षलवादी चळवळीचे स्वरूप व परिणाम यांचे चिकित्सक परीक्षण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) ओ.बी.सी.ची कृती प्रवणता
- ब) भारतातील आर्थिक सुधारणा
- क) भाषेचे राजकारण
- ड) बिगरशासकीय संघटना

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) 1990 नंतरच्या आर्थिक सुधारणा
- ब) 1999 नंतर जात राजकारण मर्यादा
- क) महिलाविषयक स्वयंसेवी संस्था
- ड) दलित राजकारण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3353

[Total No. of Pages : 4

[5103]-4003

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - C12 : Political Participation

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following :

[10]

- a) Define Political Participation and illustrate with examples routine Political Participation.
- b) Discuss the relationship between Public opinion and Political Culture.

Q2) Attempt any one of the following :

[10]

- a) Explain collective violence as a form of Political Participation.
- b) Explain the characteristics of new Social Movements.

Q3) Attempt any one of the following :

[10]

- a) Explain the role of media in Political Participation.
- b) Write in detail the measures undertaken to increase womens Participation in Politics.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following :

[10]

- a) Benefits of Political Participation.
- b) Idea of Civil culture.
- c) Meaning of Political Socialization.
- d) Importance of Public Opinion.

Q5) Attempt any two of the following :

[10]

- a) Importance of 73rd, 74th amendmats.
- b) Types of social movement.
- c) Gender Equality.
- d) Anti caste movement.

Total No. of Questions : 5]

P3353

[5103]-4003

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - C12 : Political Participation

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) राजकीय सहभागाची व्याख्या लिहून नियमित राजकीय सहभागाची उदाहरणे द्या.

ब) लोकमत व राजकीय संस्कृती यांच्यामधील संबंधाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) सामुहिक हिंसा राजकीय सहभागाचा प्रकार स्पष्ट करा.

ब) नव्या सामाजिक चळवळीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) राजकीय सहभागातील प्रसिध्दी माध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) महिलांचा राजकारणातील सहभाग वाढविण्यासाठी योजण्यात आलेले विविध उपाय सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) राजकीय सहभागाचे फायदे
- ब) नागरी संस्कृतीची संकल्पना
- क) राजकीय सामाजिकरणाचा अर्थ
- ड) लोकमताचे महत्व

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) 73 वी व 74 वी घटना दुरुस्तीचे महत्व
- ब) सामाजिक चळवळीचे प्रकार
- क) लिंग समभाव
- ड) जाती अंताची चळवळ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3354

[Total No. of Pages : 4

[5103]-4004

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - 013 : Political Thought of Dr. Ambedkar (Optional)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following :

[10]

- a) State the Intellectual background of Ambedkar's Thought.
- b) Explain the obstacles in Parliamentary Democracy stated by Dr. Ambedkar.

Q2) Attempt any one of the following :

[10]

- a) Explain Dr. Ambedkar's Interpretation of Buddhism.
- b) State Dr. Ambedkar's views on Liberal Democracy.

Q3) Attempt any one of the following :

[10]

- a) Discuss Dr. Ambedkar's views on Economic Thought.
- b) Mention criticisms on Hindu Religion by Dr. Ambedkar.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following :

[10]

- a) Political Thought of Dr. Ambedkar.
- b) Dr. Ambedkar's concept of Social Justice.
- c) Principles of Buddhism.
- d) Views on Untouchability of Dr. Ambedkar.

Q5) Attempt any two of the following :

[10]

- a) Evaluation of Dr. Ambedkar's Social Thought.
- b) Views of Liberty of Dr. Ambedkar.
- c) Dr. Ambedkar's views on Liberalism.
- d) Dr. Ambedkar's thoughts on Representative Government.

Total No. of Questions : 5]

P3354

[5103]-4004

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - 013 : Political Thought of Dr. Ambedkar (Optional)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) आंबेडकरांच्या विचारांची वैचारिक पार्श्वभूमी सांगा.
ब) डॉ. आंबेडकरांनी सांगितलेल्या संसदिय लोकशाहीतील अडथळे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) डॉ. आंबेडकरांच्या बुध्दवादाचा अन्वयार्थ स्पष्ट करा.
ब) डॉ. आंबेडकरांचे उदारमतवादी लोकशाहीविषयक विचार सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) डॉ. आंबेडकरांच्या आर्थिक विचारांची चर्चा करा.
ब) डॉ. आंबेडकरांनी हिंदू धर्मावर केलेल्या टीकेचे मुद्दे नमूद करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) डॉ. आंबेडकरांचे राजकीय विचार
- ब) डॉ. आंबेडकरांची सामाजिक न्यायाची संकल्पना
- क) बुध्दवादाची तत्वे
- ड) डॉ. आंबेडकरांचे अस्पृश्यतेविषयीचे विचार

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) डॉ. आंबेडकरांचे सामाजिक विचारांचे मूल्यमापन
- ब) डॉ. आंबेडकरांचे स्वातंत्र्यविषयक विचार
- क) डॉ. आंबेडकरांचे उदारमतवादाविषयीचे विचार
- ड) प्रातिनिधीक लोकशाहीविषयक आंबेडकरांचे विचार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3355

[Total No. of Pages : 4

[5103]-4005

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE (Optional)

PO - 014 : Party System in India

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following :

[10]

- a) Explain the manifesto of B.J.P. in 1991 and 1998 elections.
- b) State the role of regional Political Parties in Indian Political System.

Q2) Attempt any one of the following :

[10]

- a) Give a brief note on the era of dominant of 'One Party System' in Indian Politics.
- b) In short explain the, Indian National Movement.

Q3) Attempt any one of the following :

[10]

- a) State the nature and impact of coalition Party in Indian Politics.
- b) Explain the ideology of B.S.P. (Bahujan Samaj Party).

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following :

[10]

- a) Functions of Political Parties.
- b) Importance of Regional Parties.
- c) M.N.S. (Maharashtra Navnirman Sena)
- d) Caste based representative.

Q5) Attempt any two of the following :

[10]

- a) Reasons for the declination of Congress Party.
- b) Establishment of B.J.P.
- c) National Conference (J and K).
- d) Ideology of Indian Communist Party.

Total No. of Questions : 5]

P3355

[5103]-4005

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE (Optional)

PO - 014 : Party System in India

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर सोडवा. [10]

- अ) 1991 आणि 1998 च्या निवडणुकांतील भा.ज.प.चा जाहिरनामा स्पष्ट करा.
ब) भारतीय राजकीय व्यवस्थेत प्रादेशिक पक्षांची भूमिका सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भारतीय राजकारणातील एक पक्षीय प्रभूत्वाच्या कालखंडाचा आढावा घ्या.
ब) भारतीय राष्ट्रीय चळवळीचा थोडक्यात आढावा स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) भारतातील पक्षीय आघाड्याचे स्वरूप व त्याचे राजकारणावरील परिणाम सांगा.
ब) बहुजन समाज पक्षाची विचारसरणी स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) राजकीय पक्षांची कार्ये
- ब) प्रादेशिक पक्षांचे महत्व
- क) महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना
- ड) जातीवर आधारित प्रतिनिधीत्व

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) काँग्रेस पक्षाच्या ऱ्हासाची कारणे
- ब) भा.ज.प.ची स्थापना
- क) नॅशनल कॉन्फरन्स (जे. एन्.के)
- ड) भारतीय कम्युनिस्ट पक्षाची विचारसरणी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3356

[Total No. of Pages : 4

[5103]-4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - 015 : Conflict and Co-Operation in Asia Pacific Region

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answers any one of the following : **[10]**

- a) Explain the meaning of imperialism and Cold War.
- b) Discuss the role of midde powers in Asia Pacific Regions.

Q2) Answer any one of the following : **[10]**

- a) Explain the role of USA in United Nations.
- b) Explain the meaning of 'the New Regional Order'.

Q3) Answer any one of the following : **[10]**

- a) Explain conflict issues between China and Russia.
- b) Explain the features of Asia Pacific Community.

P.T.O.

Q4) Write short notes on any two :

[10]

- a) Role of Asia Pacific Community in International Politics.
- b) Write conflict issues between China and USA.
- c) The role of Taiwan in the World Politics.
- d) Co-Operation between China and Russia.

Q5) Write short notes on any two :

[10]

- a) The nuclear policy of North Korea.
- b) Conflict issues between Japan and Russia.
- c) Co-Operation between Small powers.
- d) Need of North and South Korea dialogue.

Total No. of Questions : 5]

P3356

[5103]-4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - 015 : Conflict and Co-Operation in Asia Pacific Region

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) 'साम्राज्यवाद व शीतयुद्ध' यांचा अर्थ स्पष्ट करा.
ब) 'आशिया पॅसिफिक विभागातील मध्यमसत्तांची भूमिका' चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) संयुक्त राष्ट्रातील अमेरिकेची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) 'नवीन प्रादेशिक व्यवस्थेचा' अर्थ स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

- अ) चीन व रशियातील संघर्षाचे मुद्दे स्पष्ट करा.
ब) आशिया पॅसिफिक समुदायाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा. [10]

- अ) आंतरराष्ट्रीय राजकारणातील आशिया पॅसिफिक समुदायाची भूमिका.
- ब) चीन व अमेरिका मधील संघर्षाची मुद्दे लिहा.
- क) जागतिक राजकारणात 'तैवानची' भूमिका.
- ड) चीन व रशिया यातील सहकार्य.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा. [10]

- अ) उत्तर कोरियाचे आण्विक धोरण.
- ब) जपान व रशिया मधील संघर्षाचे मुद्दे.
- क) लघुसत्तांचे सहकार्य
- ड) उत्तर व दक्षिण कोरिया संवादाची गरज.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3357

[Total No. of Pages : 4

[5103]-4007

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - 016 : Political Economy of India

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following :

[10]

- a) Explain the causes for the choice of planning as the tool for development in India.
- b) Discuss the Mixed economy model.

Q2) Attempt any one of the following :

[10]

- a) Discuss the origin and nature concept of privatization.
- b) Explain the challenges to the development of the state.

Q3) Attempt any one of the following :

[10]

- a) Explain concept of Globalization and state the impacts of Globalization on economy of India.
- b) Discuss on 'Class in India'.

P.T.O.

Q4) Attempt any two of the following :

[10]

- a) Alternate models of development.
- b) Caste composition of the Agriculture.
- c) New economic policy in India.
- d) Political Economy.

Q5) Attempt any two of the following :

[10]

- a) Ruling elite in India.
- b) Class distinction in Urban economy.
- c) Colonial legacy of the state in India.
- d) Inter - state inequalities.

Total No. of Questions : 5]

P3357

[5103]-4007

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

POLITICAL SCIENCE

PO - 016 : Political Economy of India

(2013 Pattern) (Credit System) (Optional)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) भारताच्या बाबतीत विकासासाठी नियोजन एक हत्यार म्हणून निवड करण्यामागील कारणे स्पष्ट करा.

ब) संमिश्र अर्थव्यवस्थेच्या प्रारूपाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) खाजगीकरण संकल्पनेचा उदय आणि स्वरूपाची चर्चा करा.

ब) राज्यांच्या विकासापुढील आव्हाने स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. [10]

अ) जागतिकीकरण संकल्पना स्पष्ट करून जागतिकीकरणाचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम सांगा.

ब) 'भारतातील वर्ग' यावर चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) विकासाचे पर्यायी प्रारूप
- ब) कृषी व्यवस्थेतील जातीय रचना
- क) भारताचे नवे आर्थिक धोरण
- ड) राजकीय अर्थव्यवस्था

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) भारतातील सत्तारूढ अभिजन
- ब) शहरी अर्थव्यवस्थेतील वर्गीय अंतर
- क) भारतीय राज्यांचा वासहातिक वारसा
- ड) आंतरराज्यीय असमानता

